

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Tööjõu liikuvuse suurendamine majanduse taastamise toetamiseks“**(omaalgatuslik arvamus)**

(2023/C 75/08)

Raportöör: **Philip VON BROCKDORFF**

Täiskogu otsus	20.1.2022
Õiguslik alus	kodukorra artikli 52 lõige 2 omaalgatuslik arvamus
Vastutav sektsioon	tööhõive, sotsiaalküsimused ja kodakondsus
Vastuvõtmine sektsioonis	29.9.2022
Vastuvõtmine täiskogus	26.10.2022
Täiskogu istungjärk nr	573
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	101/0/0

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Komitee on juba mitmes arvamuses viidanud tööjõu liikuvuse tähtsusele ja on märkinud, et aastate jooksul on ELi-sisene tööjõu liikuvus suurenenud, ehkki vaid mõõdukas tempos.

1.2. Komitee leiab, et vaja on põhjalikumalt analüüsi selle kohta, miks lisaks pandeemiast tingitud piirangutele suureneb ELi tööealiste inimeste arv vähem kui eelmistel aastatel. Komitee kutsub samuti üles viima läbi uuringu, et määrata kindlaks tööturu praeguse olukorra majanduslikud kulud.

1.3. Komitee soovib rakendada tõhusamaid riiklike poliitikameetmeid, pöörates erilist tähelepanu aktiivsele tööturupoliitikale, näiteks ELi ja kolmandate riikide töötajatele mõeldud madalapalgaliste toetused.

1.4. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles lisama Euroopa poolaastasse riigipõhiste soovituste osana näitajad riiklike poliitikameetmete jälgimiseks, mis ühel või teisel viisil piiravad töötajate liikuvust kogu ELis.

1.5. Komitee palub Euroopa Komisjonil analüüsida töötajate liikuvusega seotud negatiivset arengut, eriti ajude äravoolu teatud sektorites ja. Samal ajal peavad ajude äravoolu vastased meetmed käima käsikäes ülespoole suunatud sotsiaalse ja majandusliku lähenemise edendamise meetmetega.

1.6. Samuti soovib komitee, et liikmesriigid täiustaksid veelgi oma asjaomaseid portaale, lisades riiklike õigusaktidega nõutud minimaalsed töötingimused, et vältida kuritarvitusi. Komitee kutsub samuti üles tegema täiendavaid jõupingutusi keeleoskuse parandamiseks.

1.7. Komitee kutsub liikmesriike üles hõlbustama puuetega inimeste liikuvust.

1.8. Komitee peab soolist võrdõiglikkust oluliseks teguriks tööjõu liikuvuse suurendamisel ELis, nagu on märgitud dokumendis SOC/731 ⁽¹⁾.

1.9. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles pidevalt jälgima sotsiaalkindlustuse koordineerimist ja tagama ühised lahendused uutele tekkivatele olukordadele, nagu kaugtöö välismaalt. Lisaks kutsub komitee üles suurendama jõupingutusi Euroopa sotsiaalkindlustusnumbri loomiseks, et ületada piiriülestes olukordades sotsiaalkindlustusele juurdepääsu takistused.

⁽¹⁾ ELT C 443, 22.11.2022, lk 63.

1.10. Komitee märgib, et ettevõtete konkurentsieelise säilitamiseks ja kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamiseks on vaja häid töö- ja tööhõivetingimusi ning elukvaliteedi aspekte, nagu heade koolide ja puhkerajatiste olemasolu.

1.11. Komitee märgib ka, et COVID-19 pandeemia on selgelt parandanud kaugtöö võimalusi. Üha rohkem töötajaid on huvitatud lühiajalisest või ajutisest kaugtööst välismaalt. Komitee ootab huviga eelseisvaid sotsiaalpartnerite läbirääkimisi selleteemalise direktiivi üle.

1.12. Komitee kutsub üles looma kogu ELi hõlmava teabepunktide võrgustiku, mis hõlmaks veebi-, aga ka füüsilisi ja telefoniteenuseid, et aidata töötajatel ja tööandjatel tegeleda päringutega sellistes valdkondades nagu pangandus- ja kindlustusteenused.

1.13. Lõpetuseks rõhutab komitee tööjõu liikuvuse voogude käimasoleva statistilise analüüsi tähtsust, et aidata lahendada oskuste nõudlusele mittevastavust ELi tööturgudel ning hinnata selliste arengute mõju nagu sõda Ukrainas ja tööealiste inimeste liikumine ELi liikmesriikides ja nende vahel.

2. Üldised märkused

2.1. Suure majandusliku ebakindluse ajal, mil majandusprognoose korrigeeritakse allapoole ja euroala intressimäärad tõenäoliselt tõusevad, et võidelda kõrgete inflatsioonimäärade vastu, võib tööjõu liikuvusel ELis olla tähtis osa ELi majanduse taastamises ja kasvuväljavaadetes. Üldiselt tunnustatakse, et töötajate ja teenuste vaba liikumine aitab kaasa majanduskasvule ja ühtekuuluvusele liidus ning loob ühtsel turul töövõimalusi. Mõju on selge: liikuvuse suurendamine olemasolevate vabade töökohtade täitmiseks parandab tööjõuressursside jaotamist, suurendab majandustoodangut ja heaolu, eriti kui pakutavad töötingimused on õiglased. ELi tööturg põhineb ka võrdse kohtlemise põhimõttel, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 45 ja mitmes teiseses õigusaktis. Üldiselt võib ELi majandus tööjõu suuremast liikuvusest kasu saada. Üksikute liikmesriikide puhul võib siiski olla nii kasu kui ka kahju, sõltuvalt liikuvusvoogude suuna pikaajalisest mõjust. Lühiajaliselt oleks tööjõu liikuvus kasulik lähteriikidele, mida iseloomustab struktuurne tööpuudus. Netomõju vastuvõtivatele riikidele sõltuks siiski suuresti muu hulgas töötajatele pakutavatest töötingimustest.

2.2. Komitee on mitmes oma arvamuses viidanud tööjõu liikuvuse tähtsusele ja märkinud, et ELi-sisene tööjõu liikuvus on aastate jooksul suurenenud, ehkki mõõdukas tempos ja jääb protsentuaalselt endiselt alla tööjõu liikuvusele USAs. Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika peadirektoraadi uuringu kohaselt moodustab USA elanikkond, kes on kolinud teise osariiki, umbes 2,8 % kogu tööealisest elanikkonnast, samas kui ELis on see osakaal ligikaudu 1,2 %⁽²⁾.

2.3. Eurostati 2019. aasta rahvastikustatistika kohaselt kolis 13 miljonit ELi tööealist (20–64aastast) inimest ühest liikmesriigist teise. Tööealiste ELi liikujate arv kasvas siiski väiksema protsendi võrra kui eelmistel aastatel ning pandeemia ei ole aidanud seda arvu suurendada.

2.4. ELi 2019. aasta tööjõu-uuringus märgiti 11,9 miljonit tööealist ELi liikujat (määratletud kui ELi kodanikud, kes elavad muus liikmesriigis kui nende kodakondsusriik), kellest 9,9 miljonit olid aktiivsed liikujad (määratletud kui ELi kodanikud, kes on asunud tööle teises liikmesriigis tööloa vajaduseta). See moodustab 4,2 % tolleaegse 28 liikmesriigi kogu tööjõust. Ühendkuningriigi lahkumine EList on ilmselgelt vähendanud ELi kodanike töövõimalusi ja peamised sihtriigid on nüüd Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Hispaania.

2.5. Rumeenia ja Poola on aktiivsete liikujate kõige olulisemad päritoluriigid, kusjuures ELi liikujate peamised majandustegevuse sektorid on tootmine ning hulgi- ja jaekaubandus. Teised suhteliselt olulised sektorid on ehitus ja transport, sotsiaalhoolekanne ja koduteenused, turism ja põllumajandus.

2.6. Piiriüleste töötajate arv EL 28s oli 1,5 miljonit ja jällegi, kui Ühendkuningriik lahkus EList, on see arv vähenenud, kusjuures peamised piiriüleste töötajate elukohariigid on Prantsusmaa, Saksamaa ja Poola, kusjuures Slovakkia, Ungari ja Austria vahel esineb samuti märkimisväärsed liikuvusvooged. Komitee märgib, et tööjõu liikuvus ELis on tingitud

⁽²⁾ <https://epc2010.princeton.edu/papers/100976>

mitmesugustest põhjustest, mis sõltuvad inimese isiklikust olukorrast, sealhulgas palgaerinevustest vastuvõtva riigi ja piiriülese töötaja elukohariigi vahel. Otsus minna tööle välismaale võib tõepoolest põhineda mitmel teguril, sealhulgas hooajaliselt pakutaval tööhõivil sellistes sektorites nagu põllumajandus ja turism. Viimasel ajal võib ostujõu suurenemine, mis mõjutab kodanikke kogu ELis, tegelikult pärssida tööjõu liikuvust, eriti kui hindade tõus mõjutab ka üürimajutuse maksumust.

2.7. Viimastel aastatel on suurenenud liikuvus kõrgelt haritud töötajate seas, kusjuures sellesse kategooriasse kuulub enam kui kolmandik ELi liikujatest. Seevastu on madala kvalifikatsiooniga liikujate osakaal vähenenud sama protsendi võrra kui kõrgelt haritud liikujate arv. Tuleb märkida, et kõrgete kvalifikatsioonidega liikujate liikuvus on teadmistepõhise majanduse arendamiseks tähtis. Kõrgete kvalifikatsioonidega liikujate jaoks tähtsaimad ELi sihtriigid on Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Belgia ja Austria. Kuna kõrgelt kvalifitseeritud liikujad töötavad kõige sagedamini äri-, õppe-, teadus- ja inseneritöötajatena, näib üle kvalifitseeritus olevat üsna levinud. Hinnanguliselt on 55 % kõrgelt kvalifitseeritud liikujatest naised.

2.8. Eurostati demograafiliste prognooside kohaselt on oodata ELi kodanike keskmise eluea tõusu. Märkimisväärselt väheneb ka tööealise elanikkonna osakaal kogu elanikkonnast, eriti 20–39-aastaste hulgas. Seevastu on vanematel vanuserühmadel tulevikus suurem proportsionaalne osakaal. Nendel demograafilistel arengutel on järgnevatel aastatel potentsiaalsetele ELi liikujatele märkimisväärne mõju, kuna inimesed kolivad tõenäolisemalt oma karjääri alguses, mitte vanemaks saades. Seda kinnitavad tõendid sellest, et 20–29aastaste ja 30–39aastaste hulgas on suurem aastane väljavoolu arv kui muudes vanuserühmades.

2.9. Kuna väheneb ka lähteriikide nooremate vanuserühmade arv, on ELis oodata liikuvate töötajate arvu vähenemist. Siiski võib seda oodatavat liikuvusvoogude vähenemist takistada ELi vananev elanikkond, kuna see toob kaasa suureneva vajaduse spetsialiseeritud tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande järele, milleks on vaja palgata rohkem liikuvaid töötajaid.

2.10. Eelnevalt mainitu põhjal on ilmne, et ELi liikuvusvood on jätkuvalt katsumus, mis piirab pakkumist ja põhjustab mittevastavusi enamikes sektorites, sealhulgas IT ja kõrgetehnoloogiatööstuses. Pandeemia ei ole selle olukorra lahendamisele kaasa aidanud, kuna ELi-sisest liikuvust on takistanud liikumisvabaduse piirangud ja muud piiravad meetmed, nagu piiride sulgemised ja reisikeelud. Enne pandeemiat oli ida-lääne tööjõu liikuvus domineerinud lõuna-põhja voogude üle ning eeldatavasti jätkub see suundumus sõjast laastatud Ukrainast pärit pagulaste sissevoolu tõttu. Igal juhul, mida varem ELi kodanike liikuvus pandeemiaeelsele tasemele jõuab, seda parem. Aastatel 2019–2020 vähenes aktiivsete tööturul tegutsejate arv 4 %⁽³⁾.

2.11. Diplomite ja kvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine on oluline vabade töökohtade täitmiseks seal, kus tööjõupuudus püsib, ning liikuvuse hõlbustamiseks. Tunnustamissüsteemi tuleb siiski tugevdada, et see toimiks tõhusalt ja toetaks tööjõu liikuvust. Probleem tekib peamiselt kutsekvalifikatsioonide vastastikusel tunnustamisel, mitte akadeemilisel või ametlikul tasandil. Samas on asjakohane tunnistada, et akadeemiliste ja kutsekvalifikatsioonide vastastikusel tunnustamisel on erinev käsitlus. Samuti tuleks meele pidada, et ELi toimimise lepingu artikli 166 kohaselt austab EL täielikult liikmesriikide vastutust kutseõppe sisu ja korralduse eest, toetades ja täiendades samal ajal liikmesriikide tegevust.

3. Konkreetsed märkused

3.1. Komitee leiab, et on vaja põhjalikumalt analüüsida seda, miks – lisaks pandeemiast tingitud piirangutele – kasvab tööealiste ELi liikujate arv väiksema protsendi võrra kui varasematel aastatel. Samuti kutsub komitee üles viima läbi uuringu, et määrata kindlaks tööturu praeguse olukorra majanduslikud kulud, mida iseloomustab killustatus liikmesriikide vahel: „ühtlustumata ELi tööturu kulud“.

3.2. Komitee soovib tõhusamaid riiklike poliitikameetmeid, nagu liikuvusstiimulid, sealhulgas korduvränne (investeerides päritoluriikidesse vahetus- ja vastastikuse õppe programmide kaudu), pannes rõhku aktiivsetele riiklikele tööturumeetmetele, näiteks ELi ja kolmandatest riikidest pärit töötajate palgatoetustele. Sellega seoses leiab komitee, et töötajatele rahalise toetuse pakkumine, näiteks teise liikmesriiki või piirkonda tööle asumiseks ümberpaigutamise kulude

⁽³⁾ Aastaruanne ELi-sisese tööjõu liikuvuse kohta (2021).

katmine, soodustaks liikuvust veelgi. Lisaks on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et parandada teavet töökohtadest teistes ELi riikides, samuti ümberpaigutamiseabi, et toetada teise riiki kolimise logistikat – nt majutuse leidmine, registreerimine maksustamise eesmärgil, kooli leidmine oma lastele, võimalik, et abi partneritele töö leidmisel jne. Komitee soovib kasutada tehisintellekti vahendeid ühises kogu ELi hõlmavas veebis, mis koondab kõik tööpakkumised kõigis ELi liikmesriikides, et viia profiilid ja töönõuded paremini vastavusse. Samamoodi tuleks ette näha sihipärasemad stiimulid, et julgustada töötuid liikuma madala töötuse tasemega liikmesriikidesse. Kvalifitseeritud tööjõu puudus on Euroopa ettevõtete jaoks kõige pakilisem probleem, nagu on märgitud EKP 1. juunil 2022 avaldatud SAFE aruandes.

3.3. Komitee avaldab kahetsust, et ELi tööturg on endiselt killustatud. Tööjõu liikuvus on olnud seni viljeletud killustatud lähenemisviisi ohver. Edasisi mittehaakuvaid poliitikameetmeid tuleb vältida, eelkõige riiklikul tasandil. Kuigi vaja on tagada kohalike ja liikuvate töötajate võrdne kohtlemine, kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles lisama Euroopa poolaastasse näitajad riigipõhiste soovitude osana, et jälgida riikide poliitikameetmeid, mis ühel või teisel viisil piirab töötajate liikuvust kogu ELis.

3.4. ELi töötajate ja spetsialistide liikuvuse suurendamine saab toimuda ainult siis, kui jõustatakse paremini kehtivaid sätteid, teabele juurdepääsu ja liikmesriikide vahelist koostööd. Komitee leiab, et Euroopa Komisjoni roll selles kõiges on kriitilise tähtsusega. Komitee märgib, et üksikud liikmesriigid võivad tunda vastumeelsust ühtse turu reformide vastuvõtmise suhtes, kuna nad kardavad, et see võib põhjustada lühiajalist töökohtade kadumist, eelkõige juba mahajäänud ja madala tootlikkusega riikides/sectorites. Teoreetiliselt aitaks tööjõu vaba liikumine seda probleemi lahendada, kuid riigi seisukohast võib see kaasa tuua vahendite kadumise ja ajude/oskuste võimaliku äravoolu vahepealsel ajal. Seetõttu võib osutada vajalikuks, et Euroopa Komisjon analüüsiks tööjõu liikuvusega seotud negatiivseid arenguid, eelkõige ajude äravoolu teatavates sektorites ja piirkondades. Samal ajal peavad ajude äravoolu vastased meetmed käima käsikäes ülespoole suunatud sotsiaalse ja majandusliku lähenemise edendamise meetmetega. Komitee tunnistab, et mängus võib olla mitmeid muutujaid, sealhulgas demograafilised väljavaated ja selle mõju tööealise elanikkonna suurusele ja koosseisule nii lähitavates kui ka vastuvõtvates riikides.

3.5. Kuigi haridus- ja valideerimisstandardeid tuleb alati järgida, kutsub komitee liikmesriike üles vähendama bürokraatiat ja järgima võrdse kohtlemise aluspõhimõtet. Sellega seoses peetakse vajalikuks parandada vastastikuse tunnustamise mehhanisme ja tööalase liikuvuse portaale. Komitee märgib olulisi täiustusi Euroopa tööalase liikuvuse portaalil (EURES), Europassi veebiplatvormis ning Euroopa oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite klassifitseerimise süsteemis (ESCO) ning kutsub liikmesriike üles oma asjaomaseid portaale veelgi täiustama, lisades riiklike õigusaktidega nõutavad minimaalsed töötingimused. Viimast peetakse eriti oluliseks, et vältida piirialade liikuvate töötajate ja kolmandatest riikidest pärit töötajate töötingimuste rikkumisi. Samuti kutsub komitee üles tegema täiendavaid jõupingutusi keeleoskuse parandamiseks, kuna selle puudumine on oluline takistus vabale liikumisele ELis.

3.6. Komitee kutsub liikmesriike üles hõlbustama puuetega inimeste liikuvust. Sellega seoses on oluline võtta kooskõlas puuetega inimeste õiguste konventsiooniga vastu Euroopa ühine puudega isiku staatuse määratlus ning puudega isiku staatuse vastastikune tunnustamine liikmesriikides.

3.7. Komitee peab soolist võrdõiguslikkust oluliseks teguriks tööjõu liikuvuse suurendamisel ELis, nagu on märgitud arvamuses SOC/731. See peaks olema osa laiemast pühendumusest järgida demokraatia ja kõigi võrdõiguslikkuse standardeid kui tööjõu liikuvuse suurendamise vahendit.

3.8. Komitee soovib, et vastuvõtavad liikmesriigid tagaksid vastuvõtvast riigis töötavatele isikutele juurdepääsu koolitustele, näiteks keelekursustele oma töökogemuse alguses ja ümberõppele, kui see on vajalik hilisemas etapis, et tegeleda tööjõupuudusega teatavates sektorites ning toetada digiüleminekut ja meetmeid kliimanetraalse majanduse saavutamiseks.

3.9. Komitee märgib samuti, et programm Erasmus+ võib suurendada tööjõu liikuvust kogu ELis, ning juhib tähelepanu 2011. aastal läbi viidud uuringule, ⁽⁴⁾ milles analüüsitakse, kuidas mõjutab välismaal õppimine liikuvust tööturul hilisemas elus, kasutades Erasmusega kokkupuudet kui iseseisvat mitmekesistamise allikat välismaal õppimisel. Uuring näitas, et välismaal õppimine suurendab oluliselt tõenäosust pärast akadeemilise kvalifikatsiooni saamist välismaale tööle minna. Välismaal õppinud lõpetajad lähevad 15 protsendipunkti võrra tõenäolisemalt pärast lõpetamist välismaale tööle.

3.10. Komitee kiidab heaks sotsiaalkindlustuse parema koordineerimise ELis, kuid märgib murega, et liikuvatel töötajatel, eelkõige piiriülestel ja piirialatöötajatel on endiselt raskusi juurdepääsuga sotsiaalkaitsesüsteemidele. Seetõttu kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles pidevalt jälgima sotsiaalkindlustuse koordineerimist ja tagama ühised lahendused uutele tekkivatele olukordadele, nagu kaugtöö välismaalt. Liidu tasandil kooskõlastatud tegevuse tähtsust ei ole võimalik üle hinnata. Liikmesriigid peavad tagama liikuvate töötajate sotsiaalsed õigused igal ajal, sealhulgas kriisiolukordades. Tunnistades, et pensioniskeemid on ELis erinevad, kutsub komitee üles tegema suuremaid jõupingutusi liikuvate töötajate pensioniõiguste paremaks koordineerimiseks ja jõustamiseks kogu ELis, võimaluse korral riigipõhiste soovituste kaudu Euroopa poolaasta raames. Lisaks kutsub komitee üles suurendama jõupingutusi Euroopa sotsiaalkindlustusnumbri loomiseks, et ületada piiriülestes olukordades sotsiaalkindlustusele juurdepääsu takistused.

3.10.1. Tuleb märkida, et üleeuroopaline personaalne pensionitoode ⁽⁵⁾ peaks olema eriti atraktiivne füüsilisest isikust ettevõtjatele ja ringi liikuvatele töötajatele, kes töötavad kogu tööelu vältel eri riikides. Võimalus üleeuroopaliste personaalsete pensionitoodete pakkujaid piiriülevalt vahetada aitab kahtlemata kaasa tööjõu liikuvusele, ehkki ei ole selge, millises ulatuses, sest need pensionitooted ei ole veel kättesaadavad.

3.10.2. Kui üleeuroopaline personaalne pensionitoode kasutusele võeti, väljendas komitee heameelt selle pensionitoote kontseptsiooni üle. See on oluline samm, et julgustada ELi kodanikke tegema pensioniaastate jaoks piisavaid sissemaksid, ning see on kapitaliturgude liidu oluline alustala. Kuna üleeuroopaliste personaalsete pensionitoodete pakkumine peab siiski veel realiseeruma, peab komitee vajalikuks teha täiendavaid jõupingutusi kapitaliturgude liidu tegevuskava ⁽⁶⁾ 9. meetme raames, et soodustada töandjapensioni skeemides osalemist.

3.11. Komitee märgib, et COVID-19 pandeemia on selgelt parandanud kaugtöö võimalusi ⁽⁷⁾. Üha enam töötajaid on huvitatud lühiajaliselt või ajutiselt kaugtöö tegemisest välismaalt. Komitee ootab huviga eelseisvaid sotsiaalpartnerite läbirääkimisi 2002. aasta kaugtööd käsitleva raamlepingu läbivaatamise ja ajakohastamise üle, mis esitatakse vastuvõtmiseks direktiivi kaudu rakendatava õiguslikult siduva kokkuleppe vormis.

3.12. Komitee märgib, et ettevõtete konkurentsieelise säilitamiseks ja kvalifitseeritud töötajate ligimeelitamiseks on vaja häid töö- ja tööhõivetingimusi ning elukvaliteedi aspekte, nagu näiteks heade koolide ning kõrge ja jätkusuutliku tasemega rajatiste olemasolu. Komitee rõhutab ka, kui olulised on jätkuvad investeeringud formaalsesse ja informaalsetesse koolitusse ning elukestvasse õppesse, et toetada üleminekut digitaalsele ja CO₂-neutraalsele majandusele. Dünaamilises ja kiiresti muutuv keskkonnas on äärmiselt oluline kiiresti ja tõhusalt kohaneda tööturu muutuvate vajadustega, tunnistades samas tööjõupuuduse mõju olemasolevale tööjõule. Sellega seoses on oluline Euroopa sotsiaalpartnerite digiülemineku raamkokkulepe, milles sätestatakse, et mõlemad pooled kohustuvad oskusi täiendama või ümber õppima, et tulla toime ettevõtete digiprobleemidega.

3.13. Komitee rõhutab vajadust tööjõu liikuvuse ja töötajate lähetamise menetluste digiteerimise järele, et parandada teabevahetust liikmesriikide ametiasutuste vahel ja kõrvaldada ebaproportsionaalsed tõkked. See aitab ka eeskirju korrektselt jälgida ja jõustada. Komitee nõustub ettepanekuga, mis sisaldub Euroopa Parlamendi 20. mai 2021. aasta resolutsioonis „ELi õigusnormide mõju töötajate ja teenuste vabale liikumisele: ELi sisese tööjõu liikuvus kui vahend, mis aitab tööjõuturu vajadusi ja oskusi vastavusse viia“ (2020/2007(INI)), ⁽⁸⁾ milles soovitatakse luua töötajatele ja tulevastele töandjatele ühtne kasutatugi kohaldatavate ELi eeskirjade alusel, mis toetuks nii digitaalselt kui ka füüsiliselt Euroopa

⁽⁴⁾ Parey and Waldinger (2011). Studying abroad and the effect on international labour market mobility; evidence from the introduction of Erasmus.

⁽⁵⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus üleeuroopalise personaalse pensionitoote kohta (ELT C 81, 2.3.2018, lk 139).

⁽⁶⁾ Vt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Inimeste ja ettevõtete hüvanguks toimiv kapitaliturgude liit – uus tegevuskava“, ELT C 155, 30.4.2021, lk 20.

⁽⁷⁾ ELT C 220, 9.6.2021, lk 13, ELT C 220, 9.6.2021, lk 106.

⁽⁸⁾ ELT C 15, 12.1.2022, lk 137.

Töjõuametile (ELA). Nagu on sätestatud ELA määruse artiklis 5, parandab Euroopa Töjõuamet töjõu liikuvust käsitleva teabe kättesaadavust, kvaliteeti ja juurdepäasetavust, sealhulgas ühtse kogu liitu hõlmava veebisaidi kaudu, mis toimib ühtse portaalina teabeallikatele ja -teenustele juurdepääsuks liidu ja riigi tasandil kõigis ELi keeltes. Lisaks peaks ELA toetama liikmesriike oma veebisaitide ajakohastamisel.

3.14. Samal ajal kutsub komitee liikmesriike üles digiteerima avalikke teenuseid, eelkõige asjaomaseid sotsiaalkindlustusteenuseid, et hõlbustada Euroopa töötajate liikuvust kogu ELis, tagades samal ajal õiguste ülekantavuse ning töötajate ja spetsialistide liikuvusega seotud kohustuste täitmise.

3.15. Samal ajal kutsub komitee üles looma kogu ELi hõlmava teabepunktide võrgustiku, mis hõlmaks ka veebi-, aga ka füüsilisi ja telefoniteenuseid, et aidata töötajatel ja tööandjatel tegeleda päringutega sellistes valdkondades nagu pangandus- ja kindlustusteenused.

3.16. Komitee rõhutab, kui oluline on töjõu liikuvuse voogude pidev statistiline analüüs, et aidata lahendada oskuste mittevastavust ELi tööturgudel ja hinnata selliste arengute mõju nagu sõda Ukrainas ja tööealiste inimeste liikumine ELi liikmesriikides ja nende vahel. Komitee tunnistab, et mittevastavuse kõrvaldamine on Euroopa tasandil palju keerulisem kui riiklikul või piirkondlikul tasandil. Siiski leiab komitee, et EURESe nõustajate roll liikuvatele töötajatele teadliku toe pakkumisel on ülioluline.

3.17. Samuti on asjakohane uurida kolmandatest riikidest pärit töötajate liikuvust ja nende töötingimusi. Komitee on mures kolmandatest riikidest pärit töötajate ebakindlate töötingimuste pärast liikmesriikides ning nõuab eeskirjade tõhusamat jõustamist. Komitee märgib samuti, et töjõu liikuvus ELi liikmesriikidest ei ole piisav, et tulla toime oskuste nappusega. Samuti tuleb hõlbustada ja tõhustada töörännet kolmandatest riikidest. Sellega seoses tervitab komitee hiljutist rändepoliitika paketti, kuid kordab oma seisukohta, et tuleb võtta tõhusaid meetmeid, et võimaldada töötutel ELi kodanikel tööturule siseneda.

Brüssel, 26. oktoober 2022

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG